

Fagspråk og terminologi i fysikk

Fra idé til handling

26. november 2013

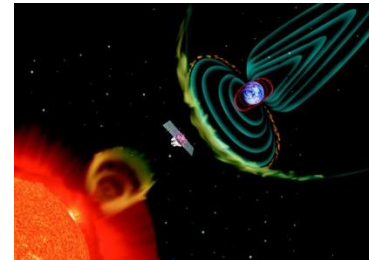
Kjartan Olafsson
Birkelandsenteret for romforskning
Institutt for fysikk og teknologi

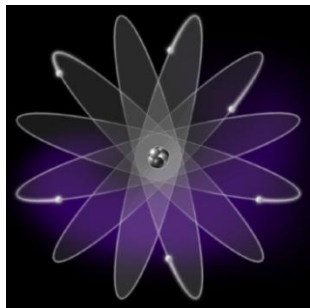
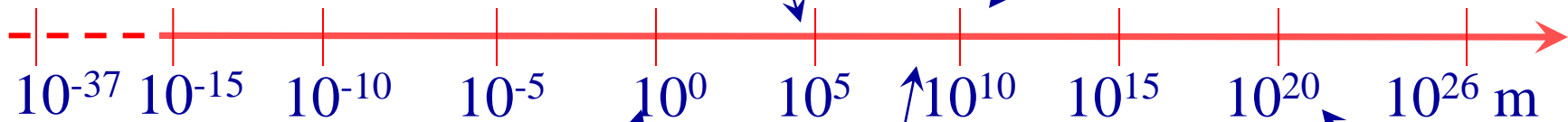
UNIVERSITETET I BERGEN

Smått og stort i fysikken

Protonets diameter

Yttergrensen til det synlige univers

Lærebøker i fysikk - status

- Det finnes et norsk læreverk i to bind: ***Generell fysikk for universiteter og høyskoler***. Forholdsvis matematisk orientert, brukes i tre emner i bachelorprogrammene i fysikk, matematikk meteorologi og oseanografi ved UiB. Gjennomført norsk terminologi, men verket kommer sannsynligvis ikke i revidert utgave.
- Brukerkurser for ikke-fysikere: Ingen gode norske lærebøker – bruker i stedet en gjennomarbeidet amerikansk bok i brukerkursene ved UiB.
- Utfordring: Vi utdanner blant annet fremtidens naturfaglærere – naturfaget i ungdomsskolen og 1. år på vg.-skole er i senere tid blitt et fysikktungt fag.

Verdt å ha i tankene

- Fysikkbegrepene har en presis mening, i motsetning til dagligspråket: Kraft \neq Energi.
- Den norske fagterminologien endres over tid – forskjellige generasjoner fysikere og fysikklærere er ikke alltid samstemt.
- Nyere terminologi er ofte klarere:
angular momentum = ~~angulært moment~~
angular momentum = spinn
- Engelsk terminologi er ikke alltid logisk:
electromotive force = elektromotorisk spenning

En enkel løsning for brukerkursene i fysikk

- En engelsk-norsk ordliste er lagt ut på "mi side", enkelte begrep som ikke er "gjennomsiktige" er dessuten forklart med noen ord.
- I begynnelsen: Engelske ord hentet fra emneordlisten i boken, flere ord føyet til etter hvert, etter forslag fra studentene.
- Generelt inntrykk: Løsningen ser ut for å virke etter hensikten, ingen studenter klager over at læreboken er på engelsk.
- Tilsvarende ordliste er laget for et nytt kurs høsten 2011: ***Innføring i astrofysikk.***

Behov for norske termer i et internasjonalt fag?

- Vi utdanner lærere til programfaget fysikk og til naturfaget.
- Forskingen skal ut til publikum – terminologi som bare brukes ved slike festlige anledninger blir kunstig.
- Den norske terminologien bør utvikles videre.

Klart fagspråk er viktig

